

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Dariusz Mazur

BK-VII.0520.280.2026
Warszawa, 19 czerwca 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr **17175** Pana Posła Ireneusza Rasia
w sprawie fikcji doręczeń pocztowych pism sądowych.

I.

Argumentacja przedstawiona w interpelacji jest niezasadna z następujących powodów.

Osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej są chronione przed fikcją doręczenia. Fikcja doręczenia nie ma zastosowania przy doręczeniu pierwszego pisma procesowego, wymagającego ochrony praw przez adresata. Ustawodawca kładzie nacisk na rzeczywiste doręczenie pisma adresatowi, bez fikcji doręczenia. Wynika to wprost z art. 139¹ § 1 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli pozwany będący osobą fizyczną, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zdanie drugie, nie odebrał wysłanego pod wskazany adres pozwu, innego pisma procesowego lub orzeczenia wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających ani nie ma zastosowania art. 139 § 2 k.p.c. lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu odpis pisma sądowego dla pozwanego

i zobowiązując do doręczenia tego odpisu pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika.

Następnie zgodnie z art. 139¹ § 2 k.p.c. powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa w § 1, składa do akt potwierdzenie doręczenia korespondencji pozwanemu za pośrednictwem komornika albo zwraca korespondencję wraz z dowodem na piśmie, że pozwany zamieszkuje pod adresem wskazanym w pozwie. Po bezskutecznym upływie terminu stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Innymi słowy, bez skutecznego doręczenia pozwu stronie pozwanej, będącej osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, postępowanie nie może się toczyć. Niewykonanie zobowiązania Sądu przez stronę powodową w postaci doręczenia komorniczego lub podania aktualnego adresu strony pozwanej lub dowodu, że strona pozwana przebywa pod adresem wskazanym w pozwie, powoduje zawieszenie postępowania a następnie jego umorzenie zgodnie z art. 182 § 1 pkt 1 w zw. z art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. To oznacza, że zasadniczo w przypadku braku właściwego doręczenia pozwu pozwanemu wyrok nie powinien zapaść a postępowanie winno zostać umorzone.

W systemach sądowych, np. „Currenda”, „Sędzia 2”, skuteczne i nieskuteczne doręczenia korespondencji sądowej są rejestrowane w formie elektronicznego potwierdzenia odbioru, tzw. „EPO”. Elektroniczne potwierdzenia odbioru są następnie drukowane i załączane do akt sprawy. Wynika z nich, czy przesyłka została odebrana przez adresata osobiście, przez dorosłego domownika, czy też nie została odebrana.

Poza tym Sąd jest uprawniony do weryfikacji adresu zamieszkania strony poprzez system sądowy PESEL-SAD, wskazujący na ostatni adres zamieszkania i stan cywilny osoby, oraz system NOE-SAD, wskazujący na fakt pozbawienia wolności danej osoby i jej osadzenia w zakładzie karnym albo areszcie śledczym oraz deklarowany adres zamieszkania po opuszczeniu zakładu karnego lub aresztu śledczego. W części kategorii spraw Sąd ponadto z urzędu ustala adres zamieszkania strony, zwracając się do Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dodatkowo istnieje prawna możliwość wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania sądowego cywilnego w sytuacji pozbawienia strony możliwości działania zgodnie z art. 401 pkt 2 k.p.c.

Sytuacje, w których brak rzeczywistej wiedzy strony o postępowaniu mogą prowadzić do dotkliwych skutków procesowych, zostały wyłączone wobec osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Z kolei przedsiębiorcy działający jako osoby fizyczne mają obowiązek wskazać adres w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej a przedsiębiorcy działający w formie spółek mają obowiązek ujawnić siedzibę spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym, które to rejestry są jawne.

Zatem aktualnie nie występuje uzasadniona potrzeba prowadzenia prac legislacyjnych w zakresie dalszego ograniczania fikcji doręczenia w postępowaniu cywilnym.

Warto również zwrócić uwagę, że wdrożenie e-Doręczeń nie prowadzi do wyeliminowania doręczeń z wykorzystaniem poczty tradycyjnej, ponieważ ustawa z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 3) nie obliuguje obywateli do posiadania adresu do doręczeń elektronicznych. Obowiązek dotyczy jedynie wybranych osób (art. 9 tej ustawy). Za naruszenie tego obowiązku nie przewidziano jednak żadnej sankcji.

II.

Odnosnie do cytowanego orzecznictwa zawartego w załączonym do interpelacji piśmie zatytułowanym: „Ustawy pod lupą”, należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że sytuacje przywrócenia terminu na dokonanie czynności procesowej w związku z błędną awizacją korespondencji sądowej są w praktyce sądowej liczne. Nie będą one jednak wyraźnie widoczne w tezach orzecznich, ponieważ w sytuacji uznania racji strony wnoszącej o przywrócenie terminu nie dochodzi do sporu na tej płaszczyźnie. To znaczy, że sąd przywraca termin na dokonanie czynności procesowej, dzięki czemu sprawa może być dalej rozpoznawana w zakresie pozostałych jej zagadnień, a z osi sporu wyeliminowana zostaje kwestia błędnego awizowania. Przez to tego typu sprawa nie będzie widoczna przy

analizie orzecznictwa, ponieważ sąd nie ma obowiązku uzasadniać pozytywnych rozstrzygnięć procesowych takich jak np. przywrócenie terminu na dokonanie czynności procesowej czy dopuszczenie danego dowodu. Zatem przedstawienie orzecznictwa wskazującego na trudności dowodowe w uprawdopodobnieniu przez stronę uchybienia terminowi procesowemu wskutek błędnej awizacji korespondencji sądowej nie pokazuje, jak wiele terminów procesowych zostało rzeczywiście przez sądy przywróconych, jako że przywrócenia terminu się nie uzasadnia.

Nie jest prawdziwy argument, że niemożliwe jest uprawdopodobnienie błędnej awizacji. Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. strona ma również prawo wnosić o przywrócenie terminu na dokonanie czynności procesowej, jeżeli nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy. W takiej sytuacji strona ma między innymi obowiązek uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek w myśl art. 169 § 2 k.p.c., co może polegać na uprawdopodobnieniu, że awizo nie zostało pozostawione do odbioru w sposób właściwy np. poprzez wskazanie, że strona zgłosiła reklamację w tym zakresie na Poczcie Polskiej.

Aby uprawdopodobnić błędną awizację ze strony Poczty Polskiej strona najczęściej załącza dokumenty wskazujące na wszczęcie i ewentualnie pozytywne zakończenie procedury reklamacyjnej w Poczcie Polskiej. Strona może wnosić również o przeprowadzenie innych dowodów np. z zeznań świadków w celu uprawdopodobnienia braku właściwej awizacji. A wymagane prawem uprawdopodobnienie oznacza niższy rygorystyczny oceny materiału dowodowego niż w przypadku udowodnienia.

Niezależnie od powyższego, rozwój technologiczny i upowszechnienie form komunikacji elektronicznej w społeczeństwie wpływają również na procedury postępowań sądowych i pozasądowych. Aktualnie w fazie koncepcyjnej pozostaje projekt ustawy zmieniającej ustawę – Kodeks postępowania cywilnego i niektóre inne ustawy dotyczące cyfryzacji postępowania cywilnego, którego istotą jest wprowadzenie w niektórych kategoriach postępowań doręczeń elektronicznych poprzez portal informacyjny, a więc z pominięciem

Poczty Polskiej. W przyszłości może okazać się, że elektroniczne doręczenia korespondencji sądowej zaczną wypierać doręczenia klasyczne poprzez Poczta Polska.

III.

Zgłaszane do Ministerstwa Sprawiedliwości nieprawidłowości przy świadczeniu usług pocztowych na rzecz sądów powszechnych zostały przesłane do Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie, celem właściwego wykorzystania w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją umowy numer WZP-43- 104/2025 na „Świadczenie usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych oraz zwrotu przesyłek niedoręczonych” z dnia 04.12.2025 r. Ponieważ ww. umowa określa własne zasady i warunki realizacji usług pocztowych na rzecz sądów powszechnych, można rozważyć wprowadzenie do niej obowiązku stosowania systemu lokalizacji listonoszy. Lokalizatory GPS już od dawna stosowane są przez firmy kurierskie. Nie wymaga to zmiany przepisów o tzw. fikcji prawnej doręczenia.

IV.

Minister Sprawiedliwości powołał interdyscyplinarny zespół do spraw wdrożenia nowoczesnych technologii i od grudnia 2024 r. trwają prace, których celem jest utworzenie cyfrowego sądu przyjaznego dla użytkowników. Pełna transformacja planowana jest do 2029 r. Program „Cyfrowy Sąd” przewiduje: elektroniczne wnoszenie pism, hybrydyzację akt, cyfrowy obieg dokumentów i cyfrowe procedury. Jednocześnie do czasu stworzenia systemu teleinformatycznego kolejnymi nowelizacjami do Kodeksu postępowania cywilnego wprowadzona została możliwość komunikacji za pośrednictwem portalu informacyjnego. Nowelizacja z 7 lipca 2023 r. wprowadziła obowiązek posiadania konta w portalu informacyjnym przez zawodowych pełnomocników i odbierania tą drogą korespondencji od sądów. Z kolei ustawa z dnia 5 sierpnia 2025 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2025, poz. 1172) wprowadza możliwość, a następnie obowiązek wnoszenia określonych kategorii pism (katalog z art. 125¹ §2 k.p.c.) przez portal informacyjny. Od 1 marca 2026 r. profesjonalni pełnomocnicy mogą wnosić ww. pisma przez portal

informacyjny, a 1 marca 2027 r. możliwość zamieni się w obowiązek (stanowi o tym art. 14 ust.2 ustawy zmieniającej z 5 sierpnia 2025 r.). Z kolei od 1 czerwca 2026 r. umożliwiono wystąpienie przez strony działające bez profesjonalnego pełnomocnika z wnioskiem o doręczenie im pism sądowych za pośrednictwem portalu informacyjnego (art. 131^{1a} §11 k.p.c.).

Z wyrazami szacunku

Dariusz Mazur
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/